

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ

ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Πτυχιακή Εργασία με Τίτλο:

**« Η Εποπτεία των Επενδυτικών Υπηρεσιών στην
Ευρωζώνη »**

Υλοποίηση Εργασίας:

Μαραγκουδάκης Μιχάλης

Υπεύθυνος Καθηγητής:

Παπαδομανωλάκης Δημήτριος

*Η παρούσα εργασία
αφιερώνεται στην οικογένειά μου*

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
---------------	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ ΣΚΟΠΟΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ

1.1 ΣΚΟΠΟΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ.....	7
--	---

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΑ

2.1 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ (ΕΓΧΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ).....	11
2.2 HEDGE FUNDS ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑ.....	12

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

3.1 ΟΙΚΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΡΟΛΟΣ.....	15
3.1.1 <i>MOODY' S & FITCH</i>	16
3.2 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ.....	17
3.3 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ.....	20

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

4.1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ.....	23
4.2	ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ.....	24
4.3	Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ Ι.....	28
4.4	Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΙΙ.....	31
4.5	ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ.....	32

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5.1	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	39
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	43

Εισαγωγή

Η προληπτική εποπτεία του τραπεζικού συστήματος αποτελεί το σημαντικότερο συστατικό στοιχείο του δικτύου ασφαλείας. Βασική επιδίωξη των εποπτικών μέτρων είναι ο περιορισμός των αντικινήτρων των τραπεζών ως προς τη μείωση της ασύμμετρης πληροφόρησης, επιτυγχάνοντας τη σταθερότητα του συστήματος και την προστασία των καταθετών. Τις τελευταίες δύο δεκαετίες, η έννοια της προληπτικής εποπτείας είναι σχεδόν ταυτόσημη με το Σύμφωνο της Επιτροπής της Βασιλείας (ΕΒ), πυρήνας του οποίου είναι η κεφαλαιακή επάρκεια έναντι των κινδύνων που αναλαμβάνουν οι τράπεζες. Από τα τέλη της δεκαετίας του 1980, όταν κατατέθηκε η πρώτη πρόταση της Επιτροπής της Βασιλείας (Βασιλεία Ι) ως και τις μέρες μας που, πλέον, έχει εφαρμοστεί το νέο Σύμφωνο της Επιτροπής (Βασιλεία ΙΙ) σε πολλές χώρες, η κεφαλαιακή επάρκεια αποτελεί τον άξονα σημαντικής ακαδημαϊκής κριτικής, η οποία πηγάζει από δυο διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις.

Η ρυθμιστική προσέγγιση εντοπίζει την αναγκαιότητα ενός κανονιστικού πλαισίου στη λειτουργία των τραπεζών και επικεντρώνει την κριτική της, κυρίως, στο ύψος και στην ελαστικότητα των κεφαλαιακών απαιτήσεων, με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και τον περιορισμό των κινήτρων επικίνδυνης διαχείρισης του ενεργητικού των τραπεζών. Αντίθετα, η απορρυθμιστική προσέγγιση αμφισβητεί την αποτελεσματικότητα των ρυθμιστικών και εποπτικών κανόνων, υποστηρίζοντας, αφενός, πως το δίκτυ ασφαλείας, γενικότερα, αποτρέπει τη δημιουργία ενός εύρωστου και ανταγωνιστικού τομέα στο πλαίσιο της τέλει αγοράς - όπου επιχειρήσεις εισέρχονται και εξέρχονται - και, αφετέρου, πως η κεφαλαιακή επάρκεια ενδυναμώνει τα κίνητρα των τραπεζών για επικίνδυνη διαχείριση του ενεργητικού τους (Kroszner, 1998).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΣΚΟΠΟΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΣΚΟΠΟΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ

1.2 ΣΚΟΠΟΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Το χρηματοπιστωτικό σύστημα είναι ο μοναδικός τομέας της οικονομίας, ο οποίος υπόκειται σε προληπτικό έλεγχο και εποπτεία, με σκοπό τη διαφύλαξη της ακεραιότητας και της απρόσκοπτης λειτουργίας του. Οι λόγοι γι' αυτήν την ειδική αντιμετώπιση του χρηματοπιστωτικού τομέα είναι η μεγάλη σημασία του στο πλαίσιο του γενικότερου οικονομικού συστήματος, καθώς και στην παραδοχή δύο τύπων αδυναμιών της αγοράς, που συνδέονται αποκλειστικά μ' αυτόν:

- 1) Η πρώτη αδυναμία συνδέεται με την ασυμμετρία πληροφόρησης που υπάρχει μεταξύ των αγοραστών και των πωλητών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

Η αδυναμία αυτή είναι πολύ πιο σημαντική στον χώρο της κεφαλαιαγοράς, σε σχέση με ολόκληρο τον υπόλοιπο χρηματοπιστωτικό τομέα. Υπογραμμίζεται ότι ιστορικά η ανάπτυξη των τραπεζών στηρίζεται ακριβώς στην αποτελεσματική αντιμετώπιση αυτής της αδυναμίας. Οι τράπεζες έχουν ως κύρια αποστολή τους τη συγκέντρωση πληροφοριών για την εκτίμηση του βαθμού πιστωτικής φερεγγυότητας και της γενικότερης οικονομικής κατάστασης των δανειοδοτούμενων απ' αυτές επιχειρήσεων. Συνεπώς η πληροφόρηση την οποία δεν διαθέτουν οι τελικοί δανειστές αυτών των επιχειρήσεων (οι καταθέτες των τραπεζών) υποκαθίσταται από την πληροφόρηση την οποία διαθέτει ο διαμεσολαβητής (η τράπεζα). Με τον τρόπο αυτό, κατανέμονται αποτελεσματικά οι αποταμιευτικοί πόροι και διασφαλίζονται τα συμφέροντα των καταθετών.

Αντίστοιχος μηχανισμός δεν υφίσταται στον χώρο της κεφαλαιαγοράς. Την έλλειψη αυτή προσπαθούν οι εποπτικές αρχές να αναπληρώσουν με ρυθμίσεις που αποσκοπούν στην προώθηση της συστηματικής και αξιόπιστης πληροφόρησης των επενδυτών.

- 2) Η δεύτερη αδυναμία συνίσταται στον μη περιορισμό των προβλημάτων που αντιμετωπίζει κάποια χρηματοπιστωτική επιχείρηση στο πλαίσιο αυτής της ίδιας της επιχείρησης, αλλά και στη μετάδοση τους σε ολόκληρο τον τομέα και, ίσως, και σε ολόκληρη την οικονομία. Στον χρηματοπιστωτικό τομέα εμφανίζεται, δηλαδή, ο σημαντικότερος απ' όλους τους κινδύνους, ο λεγόμενος συστημικός

(systemic) κίνδυνος. Ο συστηματικός κίνδυνος συνίσταται στο ενδεχόμενο να ανακύψουν προβλήματα όχι μόνο σε κάποια επιχείρηση ή σε έναν περιορισμένο αριθμό επιχειρήσεων, αλλά σε ολόκληρο το χρηματοπιστωτικό σύστημα ή και σε ολόκληρη την οικονομία.

Οι εποπτικές αρχές προσπαθούν να προλάβουν αυτά τα προβλήματα, με τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση των κινδύνων που αναλαμβάνουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, μέχρι σήμερα, η μεθοδολογία την οποία υιοθετούν οι εποπτικές αρχές βασίζεται στη θεσμική και όχι στη λειτουργική προσέγγιση για τον προσδιορισμό των κινδύνων που αναλαμβάνουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και συνεπώς για τον τρόπο ελέγχου και εποπτείας τους. Η θεσμική προσέγγιση σημαίνει ότι διαφορετικές δραστηριότητες εποπτεύονται από διαφορετικές εποπτικές αρχές, ανεξάρτητα από τον φορέα, ο οποίος αναπτύσσει αυτές τις δραστηριότητες.

Για παράδειγμα, στην περίπτωση των τραπεζών γενικών συναλλαγών οι δραστηριότητες της εμπορικής τραπεζικής θα πρέπει να εποπτεύονται από φορέα διαφορετικό από τον φορέα εποπτείας των δραστηριοτήτων επενδυτικής τραπεζικής (επιτροπή κεφαλαιαγοράς). Η θεσμική προσέγγιση αναμφισβήτητα έχει ένα πλεονέκτημα, αφού δίνει λύση στο πρόβλημα των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και συνεπώς και των διαφορετικών κινδύνων που αναλαμβάνουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, με τη διαφοροποιημένη αντιμετώπιση των επιμέρους δραστηριοτήτων. Από την άλλη πλευρά, έχει ένα πολύ σημαντικό μειονέκτημα, το οποίο συνίσταται στην κατάτμηση της εποπτείας (fragmentation of regulation).

Γίνεται προσπάθεια ώστε το πρόβλημα αυτό να λυθεί με δύο τρόπους: με την εποπτεία των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων σε ενοποιημένη βάση (supervision on a consolidated basis) και με τον συντονισμό και τη συνεργασία των διαφόρων εποπτικών αρχών. Παρόλα αυτά, ίσως και αυτή η λύση δεν δίνει ολοκληρωμένη απάντηση στο πρόβλημα, καθώς όσο δεν υπάρχει πλήρης συντονισμός και εντελώς όμοιοι κανόνες μεταξύ των διαφόρων εποπτικών αρχών, υπάρχει κίνητρο για τις χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις.

Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί ότι υπάρχει ένα πολύ σημαντικό πρόβλημα, στο οποίο δεν έχει δοθεί ακόμα λύση: ορισμένες επιχειρήσεις και συγκεκριμένες δραστηριότητες ξεφεύγουν από τον έλεγχο των εποπτικών αρχών. Το πρόβλημα αυτό αφορά καταρχάς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, οι οποίες αναλαμβάνουν

χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες, και ιδιαίτερα δραστηριότητες στον χώρο της κεφαλαιαγοράς (non – banks banks). Δεύτερον, το πρόβλημα αυτό έχει σχέση με την ανάπτυξη της τάσης της από διαμεσολάβησης. Πολλές επιχειρήσεις ή μεμονωμένοι επενδυτές συνάπτουν συναλλαγές εκτός των οργανωμένων αγορών, με αποτέλεσμα να εκφεύγουν από τον έλεγχο γι' αυτές τις δραστηριότητες («free rider» problem).

Οι κυριότερες επιχειρήσεις παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών οι οποίες παρέχουν ειδικότερα και επενδυτικές υπηρεσίες στον χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και για τις οποίες έχει προωθηθεί συγκεκριμένο καθεστώς ελέγχου και εποπτείας, είναι οι εξής:

- Τα πιστωτικά ιδρύματα στις περιπτώσεις που το θεσμικό πλαίσιο της χώρας στην οποία λειτουργούν επιτρέπει την ανάληψη από τις τράπεζες επενδυτικών εργασιών.
- Οι επενδυτικές επιχειρήσεις οι οποίες ειδικεύονται αποκλειστικά στην παροχή επενδυτικών υπηρεσιών.
- Οι Οργανισμοί Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (Αμοιβαία Κεφάλαια και Εταιρείες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου).
- Τα ιδρύματα παροχής συνταξιοδοτικών παροχών.

Η εποπτεία και ο έλεγχος και των δύο πρώτων τύπων επιχειρήσεων όσον αφορά τις επενδυτικές τους δραστηριότητες γίνονται με βάση τους ίδιους κανόνες και από τις ίδιες εποπτικές αρχές. Η εποπτεία, δηλαδή, των χρηματοπιστωτικών επιχειρήσεων δεν γίνεται ανάλογα με τον τύπο του ιδρύματος (τράπεζα, επενδυτική επιχείρηση κ.λπ.), αλλά με βάση τη λειτουργία την οποία επιτελεί (τραπεζικά δάνεια, επενδυτικές υπηρεσίες), ανεξάρτητα από την οργανωτική δομή της επιχείρησης.

Επιλέχτηκε, δηλαδή, η λειτουργική και όχι η θεσμική προσέγγιση, για να ξεπεραστεί το πρόβλημα των διαφορετικών οργανωτικών μορφών των επιχειρήσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ
ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ ΚΑΙ ΚΕΡΔΟΣΚΟΠΙΑ

2.1 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ (ΕΓΧΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ)

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς αποτελεί νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με ίδιους πόρους, λειτουργεί αποκλειστικά χάριν του δημοσίου συμφέροντος και απολαύει λειτουργικής ανεξαρτησίας και διοικητικής αυτοτέλειας. Η λειτουργία της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς δεν βαρύνει τον κρατικό προϋπολογισμό, οι δε πόροι της προέρχονται από τέλη και εισφορές που βαρύνουν τους εποπτευόμενους φορείς. Ο προϋπολογισμός της Επιτροπής συντάσσεται από το Διοικητικό Συμβούλιο και εγκρίνεται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς απολαύουν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας, δεσμευόμενα μόνον από το νόμο και τη συνείδησή τους και δεν εκπροσωπούν τους φορείς που τους πρότειναν. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς υποβάλλει έκθεση πεπραγμένων στον Πρόεδρο της Βουλής και στον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς καλείται τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο από την αρμόδια Επιτροπή της Βουλής, προκειμένου να την ενημερώνει για θέματα της κεφαλαιαγοράς.

Στόχος της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς αποτελεί η διασφάλιση της ακεραιότητας της αγοράς, ο περιορισμός του συστημικού κινδύνου, και η προστασία του επενδυτικού κοινού με την προώθηση της διαφάνειας.

Στους εποπτευόμενους φορείς από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς περιλαμβάνονται οι Ανώνυμες Χρηματιστηριακές Εταιρίες και οι Ανώνυμες Εταιρίες Παροχής Επενδυτικών Υπηρεσιών, οι Ανώνυμες Εταιρίες Διαχείρισης Αμοιβαίων Κεφαλαίων, οι Ανώνυμες Εταιρίες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου, οι Ανώνυμες Εταιρίες Επενδύσεων Ακίνητης Περιουσίας και οι Ανώνυμες Εταιρίες Επενδυτικής Διαμεσολάβησης. Οι εισηγμένες εταιρίες στο Χρηματιστήριο Αθηνών εποπτεύονται επίσης από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς ως προς τη τήρηση της χρηματιστηριακής νομοθεσίας αναφορικά με τα θέματα νομιμότητας των πράξεων που συνδέονται με την προστασία των επενδυτών. Τα

μέλη διοικητικών συμβουλίων και τα διευθυντικά στελέχη όλων των προαναφερόμενων φορέων υπόκεινται σε εποπτικές υποχρεώσεις προς την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Στους εποπτευόμενους από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς φορείς περιλαμβάνονται επίσης οι οργανωμένες αγορές και οι φορείς εκκαθάρισης, όπως η Αγορά Αξιών Χ.Α., η Αγορά Παραγώγων Χ.Α., και η ΕΧΑΕ ως φορέας εκκαθάρισης και διακανονισμού συναλλαγών επί κινητών αξιών και επί παραγώγων αλλά και τα συστήματα αποζημίωσης επενδυτών και διασφάλισης συναλλαγών, όπως το Συνεγγυητικό Κεφάλαιο και το Επικουρικό Κεφάλαιο.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς είναι αρμόδια για την έγκριση ενημερωτικών δελτίων όσον αφορά τις ανάγκες πληροφόρησης του επενδυτικού κοινού κατά τη διενέργεια δημοσίων προσφορών και την εισαγωγή κινητών αξιών σε οργανωμένη αγορά.

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς έχει την αρμοδιότητα να επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις (επίπληξη, χρηματικό πρόστιμο, αναστολή λειτουργίας, αφαίρεση άδειας) σε εποπτευόμενα νομικά και φυσικά πρόσωπα που παραβαίνουν τη νομοθεσία για την κεφαλαιαγορά.

Ως **εθνική** εποπτική αρχή, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς συνάπτει διμερείς και πολυμερείς συμφωνίες με άλλες εποπτικές αρχές για την ανταλλαγή εμπιστευτικών πληροφοριών και τη συνεργασία σε θέματα της αρμοδιότητάς της. Είναι ενεργό μέλος της Επιτροπής των **Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών** της Κεφαλαιαγοράς (Committee of European Securities Regulators - C.E.S.R.) και του Διεθνούς Οργανισμού Επιτροπών Κεφαλαιαγοράς - IOSCO).

2.2 HEDGE FUNDS ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Ξεκινώντας την παράγραφο αυτή κρίθηκε απαραίτητο να αναφερθεί ο όρος “HEDGE FUNDS” και ο ρόλος στην εποπτεία. Ως **hedge** ταμείο είναι ένα επενδυτικό ταμείο ανοικτό σε ένα περιορισμένο εύρος (μέχρι 100) των επενδυτών που είναι αποδεκτής από τις ρυθμιστικές αρχές να αναλάβουν ένα ευρύτερο φάσμα επενδυτικών και εμπορικών δραστηριοτήτων σε σχέση με τα άλλα ταμεία επενδύσεων και καταβάλλουν αμοιβή απόδοσης για τις επενδύσεις του διαχειριστή. Κάθε ταμείο έχει τη δική του στρατηγική, η οποία καθορίζει το είδος των επενδύσεων και τις μεθόδους των επενδύσεων που αναλαμβάνει. Τα αμοιβαία κεφάλαια υψηλού κινδύνου, ως κατηγορία, επένδυσης συμπεριλαμβάνουν σε ένα ευρύ φάσμα τους μετόχους, το χρέος, τα εμπορεύματα κ.λπ.

Όπως υποδηλώνει το όνομα, τα αμοιβαία κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου συχνά επιδιώκουν να αντιμετωπίσουν πιθανές ζημιές στις κύριες αγορές στις οποίες επενδύουν από αντιστάθμισης τις επενδύσεις τους με πολλές μεθόδους, κυρίως μικρής πώλησης. Ωστόσο, ο όρος "hedge fund" έχει έρθει να εφαρμόζεται σε πολλά κεφάλαια, που δεν χρειάζονται αντιστάθμιση τις επενδύσεις τους, και ιδίως για τα κεφάλαια που χρησιμοποιούν σύντομης πώλησης και άλλων "αντισταθμιστικά" μεθόδους για την αύξηση, αντί της μείωσης του κινδύνου, με την προσδοκία της αύξησης επιστροφής.

Τα αμοιβαία κεφάλαια υψηλού κινδύνου είναι συνήθως ανοικτές μόνο για ένα περιορισμένο φάσμα επαγγελματιών ή πλούσιους επενδυτές. Αυτό τους παρέχει απαλλαγή σε πολλές από τις δικαιοδοσίες των κανονισμών που διέπουν τις σύντομες πωλήσεις, τα παράγωγα συμβόλαια, μόχλευσης, τελών και η ρευστότητα των συμφερόντων του ταμείου. Ένα hedge ταμείο συνήθως θα δεσμεύσει σε μια συγκεκριμένη επενδυτική στρατηγική, τις επενδύσεις και τα είδη τα επίπεδα μόχλευσης μέσω δηλώσεων στην τεκμηρίωση που προσφέρουν, δίνοντας έτσι επενδυτές κάποια ένδειξη για τη φύση του ταμείου.

Η καθαρή αξία του ενεργητικού του ταμείου αντιστάθμισης κινδύνου μπορεί να λειτουργήσει σε πολλά δισεκατομμύρια δολάρια, και αυτό θα είναι συνήθως πολλαπλασιάζονται με μόχλευση Τα αμοιβαία κεφάλαια υψηλού κινδύνου κυριαρχούν σε ορισμένες αγορές, όπως η ειδικότητα εμπορία παραγώγων με υψηλή απόδοση των ειδικοτήτων και αναξιοπαθούντα χρέους

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

3.1 ΟΙΚΟΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ - ΡΟΛΟΣ

Οι αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας παρέχουν στις τράπεζες συγκρίσιμη εκτίμηση του πιστωτικού κινδύνου των αντισυμβαλλομένων. Όμως, ενδέχεται να προκύψουν ορισμένα προβλήματα χρονικής υστέρησης σχετικά με την απεικόνιση στις εκτιμήσεις των οργανισμών των φάσεων του οικονομικού κύκλου και των εξελίξεων στην αγορά.

Οι οίκοι αξιολόγησης βασίζονται στις εκτιμήσεις τους αποκλειστικά σε λογιστικά στοιχεία, ενώ επιδιώκουν την προστασία των εκτιμήσεων τους από συχνές και βραχυχρόνιες μεταβολές, με αποτέλεσμα να μεταβάλουν τις αξιολογήσεις τους μόνον, όταν η πιθανότητα βραχυχρόνιας αντιστροφής τους είναι πολύ μικρή. Η χρονική αυτή υστέρηση μπορεί να οδηγήσει σε ασυγχρόνιστες σε σχέση με τον οικονομικό κύκλο μεταβολές των κεφαλαιακών απαιτήσεων των τραπεζών, με αποτέλεσμα την περίοδο κλιμάκωσης της οικονομικής ύφεσης οι κεφαλαιακές απαιτήσεις να μην έχουν ανέλθει στο επιδιωκόμενο επίπεδο ασφάλειας και οι τράπεζες να είναι περισσότερο ευάλωτες σε ενδεχόμενη κρίση. Το αντίθετο συμβαίνει σε περιόδους οικονομικής άνθισης, όταν οι κεφαλαιακές απαιτήσεις θα αυξάνονται, ως αποτέλεσμα της προηγούμενης περιόδου ύφεσης, και θα συρρικνώνεται η πίστωση, επηρεάζοντας αρνητικά την οικονομική μεγέθυνση.

Εκτός από τη χρονική υστέρηση, η χρησιμοποίηση των αξιολογήσεων των εξειδικευμένων οίκων παρουσιάζει ορισμένα προβλήματα και κινδύνους, αφού:

- ενδέχεται να έχουν περιορισμένη πρακτική σημασία, διότι είναι μικρός, ως τώρα, ο αριθμός των επιχειρήσεων που αξιολογούνται από τους συγκεκριμένους οίκους,
- κρίνεται η αξιοπιστία των αξιολογήσεων, λόγω των περιορισμένων βάσεων δεδομένων και αρχείων,
- δημιουργούνται κίνητρα στις επιχειρήσεις για αναζήτηση ευνοϊκότερων ή νέων οίκων αξιολόγησης, δημιουργώντας, πιθανώς, έντονο ανταγωνισμό μεταξύ των οίκων για ευνοϊκότερες αξιολογήσεις και

- οι συντελεστές στάθμισης του νέου κανόνα εμπεριέχουν ορισμένες ασυνέπειες. Είναι προτιμότερο για ένα δανειζόμενο με υψηλή επικινδυνότητα να επιλέξει να μην αξιολογηθεί καθόλου (100%), εάν πιστεύει πως υπάρχει κίνδυνος στάθμισης από τον οίκο με 150%.

3.3.1 MOODY'S & FITCH

Moody's

Η Moody's είναι μια υπηρεσία επενδυτών που χρησιμοποιείται ευρέως για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας, τις έρευνας και της ανάλυσης κινδύνου. Η Moody's συμβάλει σταθερά, διαφανή και ενοποιημένα στις χρηματοπιστωτικές αγορές για την προστασία και την ακεραιότητα της πίστωσης.

Εκτός από τις βασικές ειδικότητες, η Moody's περιέχει και στοιχεία έρευνας και αναλυτικά εργαλεία για την αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου. Η Moody's εξυπηρετεί περισσότερους από 9.300 πελάτες στον κόσμο σε ορισμένους λογαριασμούς και 2.400 φορείς σε ολόκληρο τον κόσμο.

Η πιστοληπτική αξιολόγηση και η έρευνα, βοηθάει τους επενδυτές να αναλύουν τους πιστοληπτικούς κινδύνους που σχετίζονται με τίτλους σταθερής απόδοσης. Το ανεξάρτητο πιστοληπτικό σύστημα συμβάλει στην βελτίωση της αποτελεσματικότητας των αγορών σταθερού εισοδήματος και άλλες υποχρεώσεις, όπως ασφάλεια των συναλλαγών παρέχοντας ανεξάρτητη αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου.

Fitch

Ο όμιλος Fitch κατέχει ηγετική θέση στις τράπεζες σχετικά με την πιστοληπτική ικανότητα κάλυψης που διαθέτει. Οι έμπειροι αναλυτές προβλέπουν συνολική, διαφανή και έγκυρη κάλυψη των πιστοληπτικών ιδρυμάτων σε όλο τον κόσμο, καθώς και την απαραίτητη κάλυψη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Οι αναλυτές της Fitch προσφέρουν εμπειρία σε όλα τα θέματα εποπτείας των επενδυτικών τραπεζών.

Η τράπεζα της ομάδας βαθμολόγησης χρησιμοποιεί μια σειρά από κλίμακες βαθμολόγησης. Οι κλίμακες, εκφράζουν το οικονομικό προφίλ και με τις αναγνωρισμένες βαθμολογίες AAA ορίζουν την έκδοση του χρέους των ζητημάτων.

Οι βαθμολογίες εκφράζονται σε:

- Μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες ειδικότητες σε ξένο νόμισμα, και
- Μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες ειδικότητες σε τοπικό νόμισμα.

3.2 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Σε χώρες της ζώνης του ευρώ, οι εθνικές κεντρικές τράπεζες (ΕθνΚΤ) είτε έχουν άμεση αρμοδιότητα για την άσκηση προληπτικής εποπτείας είτε συμμετέχουν ενεργά σε αυτήν τη δραστηριότητα.

Μετά τις αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν στο Ηνωμένο Βασίλειο, σε αρκετές χώρες της ζώνης του ευρώ υποβλήθηκαν προτάσεις με σκοπό τη θέσπιση ενιαίας εποπτικής αρχής που θα είναι αρμόδια για όλα τα ιδρύματα και τις αγορές του χρηματοπιστωτικού τομέα. Σε ορισμένες χώρες, έγιναν πρόσφατα προσαρμογές του θεσμικού πλαισίου εποπτείας, ενώ σε άλλες χώρες εξακολουθούν να διεξάγονται συζητήσεις.

Στο **Λουξεμβούργο**, το 1998 ιδρύθηκε η *Επιτροπή Εποπτείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα (Commission de Surveillance du Secteur Financier)* στην οποία ανατέθηκαν εποπτικές αρμοδιότητες που καλύπτουν όλα τα ιδρύματα και τις αγορές του χρηματοπιστωτικού τομέα, με μόνη εξαίρεση τον ασφαλιστικό τομέα. Δεν υφίστανται θεσμικές σχέσεις ή επίσημες ρυθμίσεις διμερούς συνεργασίας με την Κεντρική Τράπεζα του Λουξεμβούργου (Banque centrale du Luxembourg).

Στις **Κάτω Χώρες**, ο ολοένα και πιο σημαντικός ρόλος των χρηματοοικονομικών ομίλων και η ανάπτυξη υβριδικών χρηματοοικονομικών προϊόντων θεωρήθηκε ότι αποτελούν πρόκληση για ένα εποπτικό πλαίσιο το οποίο βασίζεται σε τρεις κατά τομέα αρμόδιες αρχές, οι οποίες αναλαμβάνουν αντίστοιχα την εποπτεία των τραπεζών (Τράπεζα της Ολλανδίας - De Nederlandsche Bank), των εταιρειών επενδύσεων και των ασφαλιστικών εταιρειών. Τον Ιούλιο του 1999 ιδρύθηκε το *Συμβούλιο Φορέων Εποπτείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα (Raad van Financiële Toezichthouders)*, το οποίο αποτελείται από τις τρεις κατά τομέα αρμόδιες αρχές. Αν και δεν αποτελεί αυτοτελές εποπτικό όργανο, το Συμβούλιο αυτό επιτρέπει την ενισχυμένη συνεργασία για τη χάραξη πολιτικών σε θέματα που άπτονται περισσότερων του ενός τομέων, όπως η εποπτεία

χρηματοοικονομικών ομίλων, η κοινοποίηση πληροφοριών στους καταναλωτές και ζητήματα ακεραιότητας (π.χ. καταλληλότητα των ατόμων που επιλέγονται για τη διοίκηση χρηματοοικονομικών επιχειρήσεων). Στους κόλπους του Συμβουλίου αυτού, οι τρεις κατά τομέα αρμόδιες αρχές συνεργάζονται για την έκδοση κανονισμών ή την παροχή συμβουλών στον Υπουργό Οικονομικών για αυτά τα διατομεακά θέματα. Το Συμβούλιο Φορέων Εποπτείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα είναι επίσης αρμόδιο για την αντιμετώπιση των ζητημάτων που προκύπτουν στην περίπτωση που οι νέες εξελίξεις στον χρηματοπιστωτικό τομέα απαιτούν μια διατομεακή προσέγγιση.

Στην **Πορτογαλία**, κυρίως λόγω του αυξανόμενου ρόλου των χρηματοοικονομικών ομίλων και της ανάγκης να επιτευχθούν παρόμοιες πολιτικές και πρακτικές και σε άλλα θέματα κοινού ενδιαφέροντος, ιδρύθηκε το Σεπτέμβριο του 2000 το *Εθνικό Συμβούλιο Φορέων Εποπτείας Χρηματοπιστωτικού Τομέα (Conselho Nacional de Supervisores Financeiros (CNSF))*. Το νομικό του πλαίσιο δεν επιφέρει τροποποίηση των αρμοδιοτήτων των κατά τομέα αρμόδιων εποπτικών αρχών . της Τράπεζας της Πορτογαλίας (Banco de Portugal), της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (Comissão do Mercado de Valores Mobiliários) και του Ιδρύματος Ασφαλιστικών Εταιρειών της Πορτογαλίας (Instituto de Seguros de Portugal). Σκοπός του CNSF είναι η ανταλλαγή πληροφοριών σε πιο τακτική βάση, καθώς και η ενίσχυση του συντονισμού μεταξύ των κατά τομέα αρμόδιων αρχών. Επίσης, έχει αναλάβει την προώθηση εποπτικών κανόνων και πρακτικών που αφορούν τους χρηματοοικονομικούς ομίλους, τη σύνταξη σχεδίων κανονισμών για θέματα που καλύπτουν πολλούς τομείς δραστηριότητας, καθώς και την υποβολή προτάσεων όσον αφορά μηχανισμούς συνεργασίας με ρυθμιστικές αρχές και οργανισμούς στο εξωτερικό. Ο Διοικητής της Τράπεζας της Πορτογαλίας προεδρεύει του CNSF, δεδομένου του ρόλου που διαδραματίζει η ΕθνΚΤ στη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Εντατικοποιήθηκε η συζήτηση για το εποπτικό πλαίσιο στη **Γερμανία**, όπου ο Υπουργός Οικονομικών εξήγγειλε μεταρρύθμιση βάσει της οποίας θα δημιουργηθεί ενιαίος ομοσπονδιακός φορέας για την εποπτεία του τραπεζικού τομέα, του τομέα των κινητών αξιών και του ασφαλιστικού τομέα. Παρόλο που το σχέδιο αυτό συνοδεύτηκε από πρόσκληση για εκτεταμένη συνεργασία μεταξύ της νέας ενιαίας αρχής και της Ομοσπονδιακής Τράπεζας της Γερμανίας (Deutsche Bundesbank), δεν είναι ακόμα σαφής η επίπτωση για τη συμμετοχή της τελευταίας στην προληπτική εποπτεία. Η Ομοσπονδιακή Τράπεζα της Γερμανίας παρουσίασε επιχειρήματα υπέρ του αυξημένου

ρόλου της στην προληπτική εποπτεία, υποστηρίζοντας παράλληλα την πλήρη ενσωμάτωση της τραπεζικής εποπτείας στην ΕθνΚΤ.

Αυτή η ενσωμάτωση θα απαιτούσε, ωστόσο, μια πιο αποτελεσματική και εκσυγχρονισμένη δομή οργάνωσης και λήψης αποφάσεων εντός της Ομοσπονδιακής Τράπεζας της Γερμανίας. Κίνηση προς την αντίθετη κατεύθυνση, δηλαδή προς την ενίσχυση του εποπτικού ρόλου της ΕθνΚΤ, πραγματοποιήθηκε πρόσφατα στο **Βέλγιο**, όπου ο Υπουργός Οικονομικών γνωστοποίησε πρόταση για την ενσωμάτωση της Επιτροπής Εποπτείας του Τραπεζικού και Χρηματοπιστωτικού Τομέα (Commission bancaire et financière/Commissie voor het Bank- en Financiewezen (CBF)) στην Εθνική Τράπεζα του Βελγίου (Banque nationale de Belgique/Nationale Bank van België). Η CBF θα εξακολουθήσει να αποτελεί αυτοτελές νομικό πρόσωπο, αλλά τα δύο όργανα λήψης αποφάσεων θα επικαλύπτονται εν μέρει, με συγχώνευση του ανθρώπινου δυναμικού και άλλων πόρων (θα μπορούσαν να συγχωνευθούν, κυρίως, οι αρμοδιότητες σχετικά με την έρευνα, τις διεθνείς δραστηριότητες και την ανάλυση προληπτικής εποπτείας σε μακροοικονομικό επίπεδο). Αυτή η θεσμική προσέγγιση θα μπορούσε να οδηγήσει σε μια κατάσταση που θα έκλινε προς το γαλλικό μοντέλο, παρόλο που ο Διοικητής της Εθνικής Τράπεζας του Βελγίου δεν θα είναι και Πρόεδρος της CBF.

Στην **Ιρλανδία**, η «Συμβουλευτική Ομάδα Εφαρμογής για τη δημιουργία Ενιαίας Εποπτικής Αρχής» (Implementation Advisory Group on the establishment of a Single Regulatory Authority) δημοσίευσε το 1999 έκθεση η οποία τασσόταν υπέρ της υιοθέτησης ρυθμίσεων ανάλογων με αυτές που ισχύουν στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η έκθεση αυτή προέβλεπε τη σύσταση μιας νέας αρχής αρμόδιας για ολόκληρο το χρηματοπιστωτικό τομέα και την αφαίρεση όλων των άμεσων εποπτικών καθηκόντων από την Κεντρική Τράπεζα της Ιρλανδίας (Central Bank of Ireland). Ύστερα από μακρές συζητήσεις, η κυβέρνηση έλαβε πρόσφατα μια απόφαση όσον αφορά το θέμα αυτό, σύμφωνα με την οποία στο πλαίσιο της αναδιάρθρωσης της Κεντρικής Τράπεζας της Ιρλανδίας θα ιδρυθεί ένας ενιαίος φορέας εποπτείας του χρηματοπιστωτικού τομέα, ο οποίος θα αναλάβει τόσο την προληπτική εποπτεία όσο και θέματα προστασίας των καταναλωτών. Σε εύθετο χρόνο θα θεσπιστεί νομοθεσία για την εφαρμογή αυτής της κυβερνητικής απόφασης.

Στη **Φινλανδία**, υποβλήθηκαν προτάσεις για τη δημιουργία ενιαίου φορέα με εποπτικές αρμοδιότητες για όλα τα ιδρύματα και τις αγορές του χρηματοπιστωτικού τομέα. Επιτροπή που συγκροτήθηκε για αυτόν το σκοπό ανέλαβε τη διεξαγωγή ενδελεχούς ανάλυσης και αναμένεται να υποβάλει τα συμπεράσματά της στην κυβέρνηση μετά το καλοκαίρι.

Στην **Αυστρία**, ο Υπουργός Οικονομικών γνωστοποίησε στο υπουργικό συμβούλιο ανέφερε ότι προγραμματίζει να θεσπίσει μια νέα ανεξάρτητη εποπτική αρχή εκτός της ΕθνΚΤ, η οποία θα είναι αρμόδια για όλα τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Αναμένεται να κατατεθεί πρόταση στο Κοινοβούλιο μέχρι τα μέσα Απριλίου του 2001. Δεν φαίνεται να υπάρχει πολιτική συναίνεση ως προς τη θεσμική μορφή της νέας αρχής, ιδίως όσον αφορά το βαθμό συμμετοχής της ΕθνΚΤ.

3.3 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΚΕΝΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Οι εποπτικές λειτουργίες συνεπάγονται μια σειρά καθηκόντων, τα οποία μπορούν να ομαδοποιηθούν σε τρεις κατηγορίες: (i) *δραστηριότητες για την προστασία των επενδυτών*, οι οποίες επικεντρώνονται κυρίως στην έκδοση και επιβολή κανόνων επαγγελματικής δεοντολογίας, καθώς και στη δημοσιοποίηση πληροφοριών, (ii) *μικροπροληπτική εποπτεία*, στην οποία περιέχεται το σύνολο των δραστηριοτήτων εποπτείας, επιτόπιας και μη, της ασφάλειας και της ευρωστίας των επιμέρους ιδρυμάτων, με σκοπό κυρίως την προστασία των καταθετών και άλλων πιστωτών μικρής κλίμακας, και (iii) *προληπτική ανάλυση σε μακροοικονομικό επίπεδο*, η οποία περιλαμβάνει όλες τις δραστηριότητες που αποβλέπουν στην παρακολούθηση της έκθεσης σε συστημικό κίνδυνο, καθώς και στον εντοπισμό ενδεχόμενων κινδύνων διατάραξης της σταθερότητας που απορρέουν από μακροοικονομικές εξελίξεις ή εξελίξεις στις χρηματοπιστωτικές αγορές, καθώς και από την υποδομή των αγορών. Ενώ όλες οι κεντρικές τράπεζες ασκούν εν γένει τα καθήκοντα που εντάσσονται στην τρίτη κατηγορία, οι δραστηριότητες που σχετίζονται με την προστασία των επενδυτών, ιδίως στις αγορές κινητών αξιών, σπάνια περιλαμβάνονται στις αρμοδιότητές τους. Όσον αφορά τους αυτοτελείς εποπτικούς φορείς, συνήθως ισχύει το αντίθετο, δηλαδή η ιδιαίτερη έμφαση στην προστασία των επενδυτών συνοδεύεται συνήθως από έναν ήσσονα ρόλο στην παρακολούθηση του συστημικού κινδύνου. Το σημαντικό θέμα που προκύπτει όταν εξετάζεται ποιο είναι το πλέον αποτελεσματικό

θεσμικό πλαίσιο, είναι η άσκηση μικροπροληπτικής εποπτείας, την οποία οι περισσότερες ΕθνΚΤ τείνουν να αντιμετωπίζουν ως στενά συνδεδεμένη με ανησυχίες συστημικής φύσεως, ενώ οι αυτοτελείς φορείς τείνουν να την ερμηνεύουν ως επικεντρωμένη στην προστασία των καταθετών και των επενδυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

4.1 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι αρμόδια για την παροχή άδειας ίδρυσης και λειτουργίας, καθώς και για την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων. Η ανάληψη και η άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων διέπεται κυρίως από το Ν. 2076/92, με τον οποίο ενσωματώθηκε στην ελληνική τραπεζική νομοθεσία η 2η Τραπεζική Οδηγία (89/646/ΕΟΚ, όπως κωδικοποιήθηκε με την Οδηγία 2000/12/ΕΚ), το Ν. 1665/1951 και την ΠΔ/ΤΕ 2526/03. Οι βασικοί εποπτικοί κανόνες έχουν καθοριστεί με Πράξεις του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος, με τις οποίες ενσωματώθηκαν αντίστοιχες οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Οδηγίες 89/299 ΕΟΚ /89, 91/633 ΕΟΚ/91, 89/647 ΕΟΚ/89, 91/31 ΕΟΚ /90 και 92/121 ΕΟΚ/92/ΕΕ αριθ. L 29/1/93) και αφορούν, μεταξύ άλλων, τον ορισμό των ιδίων κεφαλαίων (ΠΔ/ΤΕ 2053/92, όπως ισχύει), το συντελεστή φερεγγυότητας (ΠΔ/ΤΕ 2524/03, όπως ισχύει) και την εποπτεία και τον έλεγχο των μεγάλων χρηματοδοτικών ανοιγμάτων των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΠΔ/ΤΕ 2246/93, όπως ισχύει). Με το Ν. 2396/96 ενσωματώθηκαν στην εσωτερική νομοθεσία οι Οδηγίες 93/22/ΕΟΚ για τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών και 93/6/ΕΟΚ για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών και των πιστωτικών ιδρυμάτων. Ειδικότερα, το θέμα των κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη των κινδύνων αγοράς (Market risk) του χαρτοφυλακίου συναλλαγών αλλά και του επενδυτικού χαρτοφυλακίου των πιστωτικών ιδρυμάτων έχει εξειδικευτεί με την ΠΔ/ΤΕ 2397/96 και την ΠΔ/ΤΕ 2494/2002.

Με την ΠΔ/ΤΕ 2438/98 εξειδικεύτηκαν οι αρχές λειτουργίας και τα κριτήρια αξιολόγησης των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου και των Μονάδων Διαχείρισης Κινδύνων των πιστωτικών ιδρυμάτων που εποπτεύονται από την Τράπεζα της Ελλάδος.

4.2 ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Η Τράπεζα της Ελλάδος σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 55Α του Καταστατικού της, όπως ισχύει και του Ν. 2076/92 που αφορά κυρίως την εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν στην Ελλάδα και την αμοιβαία αναγνώριση του καθεστώτος εποπτείας των τραπεζών με έδρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ασκεί την εποπτεία επί των πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν στην Ελλάδα περιλαμβανομένων των υποκαταστημάτων τους στην αλλοδαπή, καθώς και επί των υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν εγκατασταθεί στην Ελλάδα και η έδρα τους βρίσκεται σε τρίτες, εκτός Ε.Ε, χώρες.

Η προληπτική τραπεζική εποπτεία στοχεύει στη διασφάλιση της οικονομικής σταθερότητας των τραπεζών και ειδικότερα της δυνατότητάς τους να εκπληρώσουν εμπρόθεσμα και στο ακέραιο τις υποχρεώσεις τους προς τους καταθέτες και τους λοιπούς πιστωτές τους. Ακόμη σημαντικότερο, η εποπτεία στοχεύει στην αποτροπή ή τουλάχιστον τον περιορισμό του συστημικού κινδύνου που δημιουργείται όταν η αδυναμία μιας ή περισσότερων τραπεζών κλονίζει τη σταθερότητα του συνόλου του πιστωτικού συστήματος και την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών και της οικονομίας γενικότερα.

Αντικείμενα ενδιαφέροντος της προληπτικής εποπτείας είναι η ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού των τραπεζών, η κεφαλαιακή τους επάρκεια για την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου και των κινδύνων αγοράς, ο βαθμός συγκέντρωσης των πιστωτικών κινδύνων κατά πελάτη και κατά κλάδο της οικονομίας καθώς και η ρευστότητα και αποδοτικότητα τους. Επίσης σημαντικά αντικείμενα εποπτικής δραστηριότητας είναι η αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας της οργανωτικής δομής, του συστήματος ελέγχου και διαχείρισης των αναλαμβανομένων κινδύνων και του συστήματος εσωτερικού ελέγχου των τραπεζών.

Η προληπτική εποπτεία διενεργείται από την Τράπεζα της Ελλάδος αφενός μέσω της επεξεργασίας και ανάλυσης των υποβαλλομένων από τις τράπεζες εποπτικών στοιχείων και πληροφοριών και αφετέρου μέσω επιτόπιων ελέγχων στις τράπεζες από επιθεωρητές της ΔΕΠΣ. Επιπλέον, η Τράπεζα της Ελλάδος εξετάζει και αξιολογεί και άλλες διαθέσιμες πληροφορίες και στοιχεία όπως ενδεικτικά, τις δημοσιευόμενες

οικονομικές καταστάσεις των τραπεζών, τα πορίσματα και εκθέσεις των εσωτερικών και εξωτερικών ελεγκτών, σχετικά δημοσιεύματα και πληροφορίες από την αγορά.

Στην έννοια της εποπτείας περιλαμβάνονται ειδικότερα:

- ο ορισμός των ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΠΔ/ΤΕ 2053/92, ΠΔ/ΤΕ 2228/93, όπως ισχύουν),

Βασικά στοιχεία, Κεφάλαια για γενικούς τραπεζικούς κινδύνους, Συμπληρωματικά στοιχεία.

- ο έλεγχος της φερεγγυότητας (ΠΔ/ΤΕ 2524/03),

Τα στοιχεία υποβάλλονται σε 3μηνιαία βάση:

Εποπτικά ίδια κεφάλαια / Σταθμισμένο ενεργητικό $\geq 8\%$ για τις Εμπορικές Τράπεζες, για τις Συνεταιριστικές Τράπεζες ίσο ή μεγαλύτερο του 10%.

- η υποβολή των στοιχείων ρευστότητας (ΠΔ/ΤΕ 2156/92),

Υποβάλλονται σε 3μηνιαία βάση:

- η κεφαλαιακή επάρκεια (ΠΔ/ΤΕ 2397/96 και ΠΔ/ΤΕ 2494/02),

Τα στοιχεία υποβάλλονται σε 3μηνιαία βάση

- τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για την κάλυψη του κινδύνου θέσης, του κινδύνου τιμών συναλλάγματος και του κινδύνου από θέσεις σε εμπορεύματα,
- τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για την κάλυψη του κινδύνου αντισυμβαλλομένου και διακανονισμού / παράδοσης για στοιχεία του χαρτοφυλακίου συναλλαγών,
- τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για την κάλυψη των υπερβάσεων των προβλεπομένων ορίων για τα μεγάλα χρηματοδοτικά ανοίγματα, οι οποίες προέρχονται από στοιχεία του χαρτοφυλακίου συναλλαγών και
- τις κεφαλαιακές απαιτήσεις για την κάλυψη του πιστωτικού κινδύνου για τα στοιχεία του επενδυτικού χαρτοφυλακίου.

- η συγκέντρωση κινδύνων, Μ.Χ.Α. (ΠΔ/ΓΕ 2246/93, όπως ισχύει),

Τα στοιχεία υποβάλλονται σε 3μηνιαία βάση:

- ✓ Χρηματοδοτικό άνοιγμα =>10% των ιδίων κεφαλαίων θεωρείται Μ.Χ.Α (προς γνωστοποίηση).
- ✓ Τα Μ.Χ.Α απαγορεύεται να υπερβαίνουν σε ποσοστό 25% των ιδίων κεφαλαίων. Το εν λόγω όριο μειώνεται σε ποσοστό 20% των ιδίων κεφαλαίων για ανοίγματα σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις.
- ✓ Το άθροισμα των Μ.Χ.Α. δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 800% των ιδίων κεφαλαίων.

- το σύστημα εσωτερικού ελέγχου των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΠΔ/ΓΕ 2438/98),

Το Σ.Ε.Ε. αποτελεί σύνολο ελεγκτικών μηχανισμών και διαδικασιών, περιλαμβάνοντας προληπτικούς και κατασταλτικούς ελέγχους, που καλύπτει σε συνεχή βάση κάθε δραστηριότητα ενός Π.Ι. και συντελεί στην αποτελεσματική και ασφαλή λειτουργία του [προσδιορισμός αρμοδιοτήτων των οργάνων στον τομέα του Εσωτερικού Ελέγχου, σύσταση Επιτροπής Ελέγχου (Audit Committee), σύσταση υπηρεσιακής μονάδας Διαχείρισης Ενεργητικού-Παθητικού για τον έλεγχο των κινδύνων, σύσταση και αρχές λειτουργίας της υπηρεσιακής μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης].

- η εποπτεία του κινδύνου από ανοικτές συναλλαγματικές θέσεις (ΠΔ/ΓΕ 2291/94, όπως ισχύει), Τα στοιχεία υποβάλλονται μηνιαίως.
- η επάρκεια προβλέψεων των Π.Ι. έναντι απαιτήσεων τους από πιστοδοτήσεις (ΠΔ/ΓΕ 2442/99 και ΠΔ/ΓΕ 2513/03),

Κατηγορία	Συντελεστής
✓ Ενήμερες απαιτήσεις με καθυστερήσεις μέχρι 3 τρεις μήνες	1%
✓ Απαιτήσεις με τμήματα προσωρινής καθυστέρησης από 3 μήνες έως 6 μήνες	10%

✓ Απαιτήσεις με τμήματα προσωρινής καθυστέρησης από 6 μήνες έως 12 μήνες	25%
✓ Απαιτήσεις με τμήματα προσωρινής καθυστέρησης 12 μηνών και άνω	50%
✓ Απαιτήσεις σε οριστική καθυστέρηση (λογαριασμοί 24 και 25 του ΚΛΣΤ)	50%
✓ Επισφαλείς απαιτήσεις (λογαριασμοί 27 και 28 του ΚΛΣΤ)	60%

Τα ποσά των προβλέψεων έναντι απαιτήσεων από πιστοδοτήσεις που προσδιορίζονται σύμφωνα με τους πιο πάνω συντελεστές μπορούν να αναπροσαρμόζονται από την ΤτΕ με βάση τις διαπιστώσεις των επιτοπίων ελέγχων που διενεργούν οι επιθεωρητές της ΔΕΠΣ ή άλλα αξιόπιστα στοιχεία που περιέρχονται σε γνώση της.

- **η υποβολή περιοδικών καταστάσεων των χρηματοδοτικών ανοιγμάτων των Π.Ι. προς κατοίκους εξωτερικού, ανά χώρα και ανά ευρύτερη οικονομική και γεωγραφική περιοχή (ΠΔ/ΤΕ 2520/03),**

Υποχρέωση υποβολής στοιχείων ισχύει εφόσον τα χρηματοδοτικά ανοίγματα του Π.Ι. έναντι κατοίκων εξωτερικού υπερβαίνουν συνολικά τα 5 εκατ. ευρώ ή το άνοιγμα προς οποιαδήποτε χώρα υπερβαίνει τα 2 εκατ. Ευρώ. Τα στοιχεία υποβάλλονται ανά εξάμηνο.

- **η υποβολή εξαμηνιαίων καταστάσεων οφειλετών > €1,5 εκ. (απόφαση της ΤτΕ ΕΤΠΘ 159/6/26.9.2003)**

Τα στοιχεία περιλαμβάνουν , εκτός των άλλων, και πληροφορίες που αναφέρονται στον εκτοκισμό ή μη των απαιτήσεων και την ταξινόμηση των πιστούχων.

- **τα Μηνιαία Ισοζύγια-Λογιστικές Καταστάσεις.**

Κατά την εφαρμογή των πιο πάνω διατάξεων περί εποπτείας, η Τράπεζα της Ελλάδος δύναται να θέτει τόσο γενικούς για όλα τα πιστωτικά ιδρύματα όσο και ειδικούς κατά πιστωτικό ίδρυμα κανόνες (άρθρο 18, παρ. 1 Ν. 2076/92, όπως ισχύει).

Η Τράπεζα της Ελλάδος είναι επίσης, σύμφωνα με το Ν. 2331/95 (άρθρο 1, παράγρ. στ'), η **Αρμόδια Αρχή** για την εφαρμογή από τα πιστωτικά και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα των διατάξεων του νόμου αυτού που αφορά την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (Σχετ. Εγκύκλιος Διοίκησης 16/2.8.2004).

Τέλος η Τ.Ε είναι υπεύθυνη για την παρακολούθηση των διαδικασιών ενημέρωσης των συναλλασσομένων εκ μέρους των Π.Ι. που αφορούν τις συναλλαγές τους (ΠΔ/ΤΕ 2501/02), κá.

Σημειώνεται ότι τα εγκατεστημένα στην Ελλάδα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν σε χώρες **εκτός** Ε.Ε δεν υπάγονται στους ισχύοντες στην Ελλάδα κανόνες που αφορούν το δείκτη φερεγγυότητας και κεφαλαιακής επάρκειας ως προς τους κινδύνους αγοράς (ΠΔ/ΤΕ 2461/5.4.2000), εφόσον καλύπτονται οι προκύπτουσες με βάση τις διατάξεις της Σύμβασης της Βασιλείας κεφαλαιακές απαιτήσεις, οι δε περιορισμοί ως προς τη συγκέντρωση κινδύνων είναι ισοδύναμοι με τους προβλεπόμενους στη σχετική Οδηγία της Ε.Ε., άλλως, εφόσον δεν καλύπτονται οι σχετικές διατάξεις της Σύμβασης της Βασιλείας τότε υπάγονται στην εποπτεία της Τ.Ε. Τα εγκατεστημένα στην Ελλάδα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν σε άλλα κράτη - μέλη της Ε.Ε υπάγονται στην εποπτεία των αρμόδιων αρχών του κράτους καταγωγής με εξαίρεση τον έλεγχο ρευστότητας, ο οποίος ασκείται από την Τράπεζα της Ελλάδος σε συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές του κράτους καταγωγής (άρθρο 19 Ν. 2076/92).

4.3 Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ I

Η ΕΒ συστάθηκε το 1974 από τους διοικητές των κεντρικών τραπεζών των κρατών-μελών της «Ομάδας των 10 (G -10)» και είναι μία de facto οργάνωση χωρίς νομική προσωπικότητα που λειτουργεί στο πλαίσιο της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (ΤΔΔ), η οποία δεν είναι ένας διεθνής διακυβερνητικός οργανισμός και δεν έχει

αρμοδιότητα να ασκεί προληπτική εποπτεία στις τράπεζες που είναι εγκατεστημένες στην επικράτεια των κρατών που εκπροσωπούνται σε αυτήν. Μέλη της Επιτροπής είναι οι κεντρικές τράπεζες και οι εποπτικές αρχές των κρατών-μελών του G-10, της Ελβετίας, του Λουξεμβούργου και της Ισπανίας. Οι δραστηριότητες της εστιάζονται στη διασφάλιση της σταθερότητας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος, στην ανταγωνιστική ισότητα μεταξύ των διεθνών τραπεζών, στην ανταγωνιστική ισότητα μεταξύ των διεθνών τραπεζιών και άλλων επιχειρήσεων που εκτίθενται σε παρεμφερείς κινδύνους, στην εποπτεία διεθνών σύνθετων χρηματοπιστωτικών ομίλων και στην προώθηση της εφαρμογής του έργου της Επιτροπής σε ευρύτερο διεθνές επίπεδο (Γκόρτσος, 2001).

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1980, η ΕΒ ξεκίνησε μία διαδικασία επεξεργασίας προτάσεων σχετικά με την καθιέρωση κανονισμών κεφαλαιακής επάρκειας για τις διεθνείς τράπεζες, επειδή ήταν έντονη η ανησυχία σχετικά με τη σταθερότητα και την ανταγωνιστικότητα των τραπεζικών συστημάτων.

Τον Ιούλιο του 1988 η ΕΒ συμφώνησε στην καθιέρωση ενός ελάχιστου δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας, γνωστού ως Σύμφωνο της Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια ή «Βασιλεία I» (Base Capital Accord 1988), ο οποίος τέθηκε σε εφαρμογή τον Ιανουάριο του 1993. Το εποπτικό πλαίσιο της Βασιλείας I αποσκοπεί, αρχικά, στην ενίσχυση της ευρωστίας και της σταθερότητας του διεθνούς τραπεζικού συστήματος και, στη συνέχεια, στην ενδυνάμωση του ανταγωνισμού μεταξύ των διεθνών τραπεζών. Η Βασιλεία I προτείνει έναν ελάχιστο δείκτη της τάξης του 8% και παρέχει μία μέθοδο υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του πιστωτικού κινδύνου που αναλαμβάνει η τράπεζα.

Ίδια εποπτικά κεφάλαια (Tier 1 +Tier 2)

Πιστωτικός κίνδυνος

> ή = 8%

Ο δείκτης είναι ένας λόγος, με αριθμητή το άθροισμα του βασικού κεφαλαίου (Tier 1) και των λοιπών ιδίων κεφαλαίων (Tier 2), με το πρώτο να πρέπει να είναι τουλάχιστον το 50% του συνολικού αθροίσματος κεφαλαίου, και με παρονομαστή το άθροισμα των σταθμισμένων με τον πιστωτικό κίνδυνο στοιχείων του ενεργητικού. Το πρωτογενές κεφάλαιο αποτελείται από κοινές μετοχές, προνομιακές μετοχές και μετατρέψιμα ομόλογα, καθώς και μειονοτικά δικαιώματα της τράπεζας σε θυγατρικές της. Το δευτερογενές ή συμπληρωματικό κεφάλαιο περιλαμβάνει μεταξύ άλλων και προβλέψεις για επισφαλή δάνεια καθώς και προνομιούχες μετοχές και μετατρέψιμα ομόλογα που δεν περιλαμβάνονται στο Tier I. Η μέθοδος υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων βασίζεται στη στάθμιση των στοιχείων του ενεργητικού με διαφορετικό συντελεστή κινδύνου.

Η ΕΒ ανά τακτά χρονικά διαστήματα εξέδιδε νέους κανόνες, με σκοπό την τροποποίηση και συμπλήρωση της αρχικής συμφωνίας του 1988. Το 1991 η ΕΒ εξέδωσε κανόνες σχετικά με τα ίδια κεφάλαια, στοχεύοντας στον καθορισμό των προϋποθέσεων, με βάση τις οποίες επιτρέπεται η περίληψη στα εποπτικά κεφάλαια των προβλέψεων των τραπεζών για γενικούς κινδύνους. Το 1994 και το 1995 αποφασίστηκαν δυο νέες τροποποιήσεις για τις προϋποθέσεις του υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων για την κάλυψη από συναλλαγές σε έξω-χρηματιστηριακά παράγωγα μέσα (Γκόρτσος, 2001).

Ίδια εποπτικά κεφάλαια (Tier 1 + Tier 2)

Πιστωτικός κίνδυνος + Κίνδυνος αγοράς

> ή = 8%

Το 1996 πραγματοποιήθηκε η σημαντικότερη τροποποίηση της Βασιλείας I με στόχο την ενσωμάτωση των κινδύνων της αγοράς στο δείκτη της κεφαλαιακής επάρκειας. Με τη νέα τροποποίηση, οι διεθνείς τράπεζες θα πρέπει να περιλαμβάνουν στην κεφαλαιακή τους επάρκεια και την κάλυψη τους έναντι των κινδύνων της αγοράς, ενώ καθιερώθηκε ένας εναλλακτικός ορισμός για τα εποπτικά κεφάλαια εναρμονισμένος με την εισαγωγή του κινδύνου αγοράς στις κεφαλαιακές απαιτήσεις. Τέλος, το 1998 η ΕΒ προχώρησε σε μείωση των συντελεστών στάθμισης του πιστωτικού κινδύνου - υπό

προϋποθέσεις - αναφορικά με τις χορηγήσεις προς επιχειρήσεις παροχής επενδυτικών υπηρεσιών που βρίσκονται υπό κρατική εποπτεία.

Οι σύγχρονες απαιτήσεις του διεθνούς χρηματοπιστωτικού τομέα ανέδειξαν ορισμένες αδυναμίες της Βασιλείας I, οι οποίες εντοπίστηκαν είτε από τις εποπτικές αρχές είτε από τις τράπεζες.

4.4 Η ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ II

Τον Ιούνιο του 1999, η ΕΒ δημοσίευσε ένα συμβουλευτικό κείμενο με τίτλο «Ένα νέο πλαίσιο για την κεφαλαιακή επάρκεια», ξεκινώντας μία διαδικασία διαβούλευσης για την αναθεώρηση της Βασιλείας I, αποτέλεσμα της οποίας ήταν ένα νέο αυστηρό, πολύπλοκο, αλλά και περισσότερο ευέλικτο Σύμφωνο για την κεφαλαιακή επάρκεια με τον τίτλο «Διεθνής Σύγκλιση Κεφαλαιακών Προτύπων και Κεφαλαιακής Επάρκειας», γνωστό ως Βασιλεία II.

Το νέο εποπτικό πλαίσιο αφενός διατηρεί τους πρωταρχικούς στόχους της Βασιλείας I σχετικά με τη διατήρηση της σταθερότητας του διεθνούς χρηματοπιστωτικού χώρου και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, προτείνοντας, ωστόσο, αποτελεσματικότερους τρόπους και μεθόδους επίτευξης των στόχων αυτών και αφετέρου προσθέτει στους επιδιωκόμενους στόχους την αποτελεσματικότερη και την πιο αντιπροσωπευτική προσέγγιση των αναλαμβανόμενων κινδύνων. Ειδικότερα, ο νέος κανόνας επιδιώκει την αύξηση της διαφοροποίησης ως προς τη στάθμιση των συντελεστών των κινδύνων, τη σύγκλιση των κεφαλαιακών απαιτήσεων με τους τραπεζικούς κινδύνους και την εξάλειψη των κινήτρων αποφυγής των κεφαλαιακών απαιτήσεων, ενός βασικό γνώρισμα των παραπάνω καινοτομιών είναι η εκχώρηση στις τράπεζες της δυνατότητας επιλογής της μεθόδου στάθμισης των κινδύνων.

Η Βασιλεία II εγκαταλείπει την αντίληψη πως οι κανόνες είναι ίδιοι για όλους, υποστηρίζοντας πως όσο πιο αναπτυγμένη και αποτελεσματική είναι μία τράπεζα αναφορικά με την εκτίμηση και τη διαχείριση των αναλαμβανόμενων κινδύνων, τόσο λιγότερο εποπτικό κεφάλαιο θα πρέπει να διατηρεί για μία συγκεκριμένη δραστηριότητα. Το νέο εποπτικό πλαίσιο βασίζεται σε τρεις πυλώνες, τον πυλώνα των κεφαλαιακών

απαιτήσεων, τον πυλώνα του ελέγχου της κεφαλαιακής επάρκειας από τις εποπτικές αρχές και τον πυλώνα της πειθαρχίας της αγοράς.

4.5 ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Η νομοθεσία της ενιαίας αγοράς και η εισαγωγή του ευρώ έχουν προωθήσει τα τελευταία χρόνια την ενοποίηση και την ανταγωνιστικότητα του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος (EOB, 2002). Ο βαθμός ενοποίησης, όμως, είναι σημαντικά χαμηλότερος από τους αντίστοιχους της κεφαλαιαγοράς και άλλων τομέων της ευρωπαϊκής οικονομίας. Η περιορισμένη ολοκλήρωση του τραπεζικού χώρου οφείλεται, κυρίως, στις διαφορές κάθε οικονομίας ως προς το κανονιστικό πλαίσιο του χώρου και τα δομικά χαρακτηριστικά, συμπεριλαμβάνοντας τη διάρθρωση του τραπεζικού χώρου, τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες, τις γραφειοκρατικές διαδικασίες και την ασύμμετρη πληροφόρηση (Papaioannou, 2005; Koutsiaras, 2005; Pebereau, 2005)

Η μικρή άνοδος των διασυννοριακών δραστηριοτήτων των τραπεζών στην Ευρωζώνη περιορίζεται στις διασυννοριακές συγχωνεύσεις και εξαγορές (Σ&Ε), καθώς η άμεση διασυννοριακή πίστη παραμένει σε ιδιαίτερα χαμηλά επίπεδα. Την τελευταία δεκαετία έχουν αυξηθεί ιδιαίτερα σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια οι διασυννοριακές Σ&Ε, αλλά υπολείπονται σημαντικά των Σ&Ε που πραγματοποιούνται σε εθνικό επίπεδο, ενώ ιδιαίτερα χαμηλός είναι ο βαθμός ολοκλήρωσης στην άμεση διασυννοριακή πίστη στην Ευρωζώνη, αφού την τελευταία δεκαετία τα υποκαταστήματα ξένων τραπεζών (χωρών της ΕΕ) και ο δανεισμός από τα αντίστοιχα ιδρύματα αυξήθηκαν οριακά (EOB, 2003 - 2006).

Η ελάχιστη αυτή αύξηση της άμεσης διασυννοριακής πίστης οφείλεται στην άνοδο της επενδυτικής τραπεζικής, διότι οι μεγάλες επιχειρήσεις είναι αυτές που αξιοποιούν σταδιακά τις δυνατότητες που τους προσφέρει η ενοποιητική διαδικασία του ευρωπαϊκού τραπεζικού χώρου. Αντίθετα, το επενδυτικό κοινό των κρατών-μελών προτιμά τις συναλλαγές με τα εγχώρια ιδρύματα, διατηρώντας στάσιμη τη λιανική τραπεζική αγορά στην Ευρωζώνη. Ακόμα ένας δείκτης του ιδιαίτερα μικρού βαθμού ολοκλήρωσης της λιανικής τραπεζικής είναι η μεγάλη απόκλιση που παρουσιάζουν τα επιτόκια των σχετικών χορηγήσεων μεταξύ των ιδρυμάτων των χωρών της Ευρωζώνης (EOB, 2006). Αυτή η διαφοροποίηση μεταξύ επενδυτικής και λιανικής τραπεζικής, ουσιαστικά, αποδίδεται στην ασύμμετρη πληροφόρηση, η οποία επηρεάζει σημαντικά τις ΜΜΕ και τα νοικοκυριά

(λιανική), καθώς, λόγω του οικονομικού τους μεγέθους και των λοιπών χαρακτηριστικών τους, είναι επιρρεπή σε ασύμμετρη πληροφόρηση.

Το ίδιο, όμως, δεν ισχύει για τις μεγάλες επιχειρήσεις (Koutsiaras, 2005). Ο PEBEREAU (2005) προσεγγίζει το πρόβλημα από την πλευρά της προσφοράς, υποστηρίζοντας πως η ζήτηση και η απόφαση των καταναλωτών θα προσδιοριστεί από την προσφορά, δηλαδή τα προσφερόμενα χρηματοπιστωτικά προϊόντα και τις τιμές, επικεντρώνοντας την ανάλυση του στα τεχνικά εμπόδια που αποτρέπουν τη διαδυνωριακή επέκταση των τραπεζών στην Ευρωζώνη. Η εξάλειψη των εμποδίων και η περαιτέρω ολοκλήρωση σε συνδιασμό με ένα νομικό πλαίσιο προστασίας του καταναλωτή θα επιτρέψουν τη βασισμένη σε επαρκή πληροφόρηση ανάπτυξη της λιανικής τράπεζας σε διασυνοριακό επίπεδο.

Από τα τέλη της δεκαετίας του 1980 με τη Δεύτερη Τραπεζική Οδηγία (1989) τέθηκαν οι βασικές αρχές για το κανονιστικό και εποπτικό πλαίσιο των τραπεζικών συστημάτων των κρατών-μελών της ΕΕ, συμφωνά με τις οποίες οι εποπτικές αρχές της χώρας, στην οποία εδρεύει κάθε τράπεζα, είναι υπεύθυνες για την εποπτεία των ιδρυμάτων - υποκαταστημάτων που δραστηριοποιούνται εντός ή εκτός της χώρας, ενώ οι εποπτικές αρχές κάθε χώρας είναι υπεύθυνες για τη διασφάλιση και διατήρηση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος. Οι δύο αυτές αρχές αποτέλεσαν τους κινητήριους μοχλούς για την προώθηση της συνεργασίας των αρχών και της εναρμόνισης σε κοινοτικό επίπεδο των εποπτικών κανόνων, στοχεύοντας στην αποτελεσματικότερη λειτουργία ενός εποπτικού πλαισίου σε μία ολοένα και περισσότερο ενοποιημένη χρηματοπιστωτική ευρωπαϊκή αγορά. Την επόμενη δεκαετία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε συνεργασία με την ΕΚΤ επιχείρησε τη σταδιακή εναρμόνιση του εποπτικού πλαισίου, προχωρώντας στην έκδοση μίας σειράς από Οδηγίες. Οι προσπάθειες εναρμόνισης του εποπτικού πλαισίου ενισχύθηκαν τα τελευταία χρόνια με την έκδοση της Οδηγίας 2005/1/ΕΚ για την επέκταση στον τραπεζικό τομέα της αναθεώρησης της διαδικασίας λήψης αποφάσεων στο πλαίσιο της ΕΕ για θέματα εποπτείας του χρηματοπιστωτικού τομέα (διαδικασία LAMFALUSSY) και την υιοθέτηση από τον Ιούνιο του 2006 από το ECOFIN των Οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ για τη δημιουργία του νέου πλαισίου με το οποίο θεσμοθετούνται οι κανόνες της Βασιλείας II για τα πιστωτικά ιδρύματα και τις ΕΠΕΥ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ένα μήνα μετά την έκδοση της πρότασης της ΕΒ για το νέο εποπτικό πλαίσιο προχώρησε στη δημοσίευση των δικών της προτάσεων σχετικά με την κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών

και των επενδυτικών εταιριών στην ΕΕ, στο πλαίσιο του ευρύτερου Σχεδίου Δράσης για τις Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες

Η «κοινοτικοποίηση» του νέου Συμφώνου της ΕΒ διασφαλίζει τη σταθερότητα του ευρωπαϊκού τραπεζικού χώρου, εξαλείφει αρκετά κανονιστικά εμπόδια, προωθώντας την ενοποίηση του χώρου (Parademos, 2005), ενισχύει τις αρμοδιότητες των εποπτικών αρχών και ενδυναμώνει την πειθαρχία της ευρωπαϊκής αγοράς και ταυτόχρονα προωθεί τον ανταγωνισμό του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού χώρου, βελτιώνοντας διεθνώς τη θέση των ευρωπαϊκών τραπεζών. Παρόλο που έχει βασιστεί στη Βασιλεία ΙΙ, η Οδηγία για τις Κεφαλαιακές Απαιτήσεις (ΟΚΑ) παρουσιάζει ορισμένες ιδιομορφίες σε σχέση με το νέο Σύμφωνο της ΕΒ, οι οποίες είναι:

- η ΟΚΑ είναι νομικό κείμενο και δεσμευτικό για όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ,
- η ΟΚΑ θα πρέπει να εφαρμοστεί από όλες τις τράπεζες και τις επενδυτικές εταιρίες
- όλες οι τράπεζες θα είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν όλο το εύρος των μεθόδων υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων στην ΕΕ,
- επιδιώκεται η εναρμόνιση των κανονισμών και των κριτηρίων για την αναγνώριση των εξωτερικών οργανισμών αξιολόγησης,
- το νέο εποπτικό πλαίσιο της ΕΕ απαιτεί ειδικές κοινοποιήσεις στοιχείων από τις αρχές των κρατών-μελών,
- οι ενδεχόμενες αρνητικές επιπτώσεις στις ΜΜΕ της Βασιλείας ΙΙ ώθησαν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην επιδίωξη ευνοϊκότερου κανόνα για αυτές,
- ο σκεπτικισμός σχετικά με την ενίσχυση της κυκλικότητας από το νέο εποπτικό κανόνα οδήγησε την ΕΕ στην προώθηση ειδικής συμφωνίας για τη σχετική παρακολούθηση και το ρόλο της ΕΚΤ σε αυτήν,
- το νέο εποπτικό πλαίσιο της ΕΕ ενισχύει τη συνεργασία και σύγκλιση των εποπτικών αρχών και
- το ευρωπαϊκό εποπτικό πλαίσιο περιλαμβάνει κανόνες σχετικά με το δανεισμό στην αγορά ακίνητων (Dierick, 2005).

Οι επιπτώσεις του εποπτικού πλαισίου: Εμπειρικές ενδείξεις

Η αξιολόγηση του εποπτικού πλαισίου της Βασιλείας Ι και των συνεπειών αυτού στην ευρωπαϊκή οικονομία είναι αρκετά δύσκολη, διότι τα μετρήσιμα μεγέθη που

σχετίζονται με την κεφαλαιακή επάρκεια επηρεάζονται από μία σειρά άλλους παράγοντες. Σε αυτό το μέρος της εργασίας, λοιπόν, θα επιχειρηθεί η εμπειρική εξέταση των τριών διλημμάτων που τίθενται κατά τη θεωρητική συζήτηση για την κεφαλαιακή επάρκεια.

Ανάληψη κινδύνου των τραπεζών στην ΕΕ

Η εμπειρική ανάλυση των χρηματοοικονομικών αγορών της ΕΕ επιβεβαιώνει τη ρυθμιστική προσέγγιση ως προς το θεωρητικό δίλημμα μεταξύ κεφαλαιακών απαιτήσεων και ανάληψης κινδύνου, αφού το (αυστηρό) εποπτικό πλαίσιο της Βασιλείας I περιόρισε την ανάληψη κινδύνου στις ευρωπαϊκές τράπεζες και διασφάλισε τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού χώρου της ΕΕ. Είναι κοινά αποδεκτή η συνεισφορά του Συμφώνου στην αντιστροφή της παρατεταμένης πτωτικής πορείας των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας των διεθνών τραπεζών κατά τη δεκαετία του 1980. Σύμφωνα με τα στοιχεία για τις χώρες της ΕΒ, ο μέσος όρος των δεικτών κεφαλαιακής επάρκειας αυξήθηκε από 9,3% το 1988 σε 11,2% το 1996. Στην ΕΕ το επίπεδο κεφαλαιακής επάρκειας διατηρεί μία σταθερή ανοδική πορεία, αφού το 2001 και 2002 ανήλθε στο 12,18% και 12,29% αντίστοιχα και τα επόμενα χρόνια έχει σταθεροποιηθεί κοντά στο 12% - το 2005 διατηρήθηκε στο 12,19%. Οι περισσότερες χώρες σημείωσαν άνοδο στο επίπεδο κεφαλαιακής επάρκειας και οι χώρες με επίπεδα κεφαλαιακής επάρκειας κοντά ή χαμηλότερα του ελάχιστου δείκτη του 8% το 1988 παρουσίασαν μεγαλύτερη αύξηση από τις χώρες που ιστορικά διατηρούσαν υψηλά σχετικά επίπεδα (BCBS, 1999).

Παρ' όλα αυτά, είναι δύσκολη η άμεση συσχέτιση της επιβολής της Βασιλείας I και της αύξησης των εποπτικών κεφαλαίων στα τραπεζικά συστήματα, διότι, ενδεχομένως η αύξηση των εποπτικών κεφαλαίων να οφείλεται στην ενίσχυση της διαφάνειας, λόγω της τεχνολογικής προόδου, και, συνεπώς, στη μεγαλύτερη δυνατότητα των αγορών να ασκούν σχετικές πιέσεις.

Κατανέμοντας το επίπεδο του δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας ανάλογα με το μέγεθος της τράπεζας, εύκολα διαπιστώνουμε πως οι μικρές τράπεζες είναι αυτές που παρακρατούν ολοένα και περισσότερα εποπτικά, σε αντίθεση με τις μεγάλες, ο σχετικός δείκτης των οποίων καταγράφει πτωτική πορεία τα τελευταία χρόνια. Ενδεικτικά, ο δείκτης για τις μικρές τράπεζες το 2005 ανήλθε στο 16,53%, ενώ για τις μεσαίες και μεγάλες έφτασε το 11,95% και 11,05% αντίστοιχα. Οι μικρές τράπεζες, όντας περισσότερο εκτεθειμένες και ευάλωτες στον κίνδυνο, αναγκάζονται ή επιδιώκουν να διατηρούν

περισσότερο εποπτικό κεφάλαιο, ώστε σε περίπτωση εκδήλωσης μίας κρίσης να είναι σε θέση να διατηρήσουν την ευρωστία τους. Η εξέλιξη αυτή είναι θετική για το σύνολο του χρηματοπιστωτικού χώρου, διότι η ευρωστία και η σταθερότητα των περισσότερο «ευάλωτων» ιδρυμάτων διασφαλίζει τη γενικότερη σταθερότητα του συστήματος. Επιπρόσθετα, τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μείωση του αριθμού των ευρωπαϊκών τραπεζών των οποίων ο δείκτης ανέρχεται σε επίπεδα χαμηλότερα του 9% και συγκεκριμένα, το 2001 οι σχετικές τράπεζες ανέρχονταν στις 123, ενώ το 2005 ήταν μόλις 42 (EOB, 2006).

Σημαντικός είναι και ο περιορισμός των τραπεζικών κρίσεων και των καταρρεύσεων ιδρυμάτων κατά την περίοδο υιοθέτησης του Συμφώνου της Βασιλείας I από τα κράτη-μέλη της ΕΕ, χωρίς, όμως, να μπορούμε να υποστηρίξουμε μία άμεση αιτιακή σχέση. Μετά την ιδιαίτερα κρίσιμη περίοδο 1988 -1995, κατά την οποία εκδηλώθηκαν εννέα περιπτώσεις κρίσεων και καταρρεύσεων τραπεζών σε κράτη-μέλη της ΕΕ, παρατηρείται μία σημαντική μείωση του φαινομένου, ενώ τα τελευταία χρόνια τείνει να εξαλειφθεί. Εν μέρει, η εξέλιξη αυτή υποδηλώνει τον αυξανόμενο βαθμό διασφάλισης της σταθερότητας του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος και της «ανθεκτικότητας» του σε σημαντικές χρηματοοικονομικές περιφερειακές κρίσεις, όπως αυτές της Ασίας (1997) και της Ρωσίας (1998). Η μείωση της επικινδυνότητας του ενεργητικού επιβεβαιώνεται και από το δείκτη για τις 50 μεγαλύτερες ευρωπαϊκές τράπεζες σχετικά με τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, καθώς τα τελευταία χρόνια καταγράφεται μία σημαντική πτωτική τάση. Ο συγκεκριμένος δείκτης κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα και για το σύνολο των ευρωπαϊκών τραπεζών

Έτσι, από 6% το 1998, το 2001 ανήλθε στο 2,5%, ενώ το 2005 έφτασε το 2,8% (EOB, 2006), επιτρέποντας μας να οδηγηθούμε στο συμπέρασμα πως η βελτίωση του ενεργητικού των τραπεζών και ο περιορισμός της έκθεσης τους στον κίνδυνο είναι, ίσως, γενικότερο φαινόμενο για τον ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό χώρο.

Συνοψίζοντας την παραπάνω εμπειρική ανάλυση για τη μετά-Βασιλεία I περίοδο στην ΕΕ, διαπιστώνουμε πως αυξήθηκε σημαντικά ο δείκτης κεφαλαιακής επάρκειας, μειώθηκαν οι κρίσεις και οι καταρρεύσεις ευρωπαϊκών τραπεζών και βελτιώθηκε σημαντικά το ενεργητικό των ευρωπαϊκών τραπεζών σχετικά με την έκθεση στον κίνδυνο. Οι παραπάνω εξελίξεις μας επιτρέπουν να συμπεράνουμε πως η επιβολή ενός εποπτικού

πλαίσιου με αυστηρότερο δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας δεν οδήγησε σε αύξηση της ανάληψης κινδύνου εκ μέρους των τραπεζών (απορρυθμιστική προσέγγιση), αλλά, αντιθέτως, είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της εκ-θέσης στον κίνδυνο των τραπεζών και τη διασφάλιση της σταθερότητας του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος - επιβεβαιώνοντας τη ρυθμιστική προσέγγιση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η συνεχιζόμενη ανάπτυξη και διεύρυνση των εργασιών των τραπεζών σε συνδυασμό με την ενίσχυση του ρόλου τους στην οικονομία καθιστούν επιτακτική την ανάγκη λήψης μέτρων για τη διατήρηση της ευρωστίας και της σταθερότητας των ιδρυμάτων, αποσκοπώντας, ουσιαστικά, στη διασφάλιση της μακροοικονομικής σταθερότητας και στην ενδυνάμωση της αναπτυξιακής διαδικασίας. Η προσοχή εστιάζεται στη διαχείριση του ενεργητικού των τραπεζών, κατά την οποία δημιουργούνται κίνητρα διατήρησης και εκμετάλλευσης της ασύμμετρης πληροφόρησης που παρεμποδίζουν τη λειτουργία της τραπεζικής αγοράς, ενώ, παράλληλα, καλλιεργούνται οι προϋποθέσεις ανάπτυξης τραπεζικών κινδύνων. Η «ρισοκίνδυνη» διαχείριση του ενεργητικού των τραπεζών σε συνδυασμό με εξωγενείς παράγοντες του γενικότερου οικονομικού περιβάλλοντος δύνανται να οδηγήσουν στην εκδήλωση μίας κρίσης, η οποία μπορεί άμεσα να εξελιχθεί σε τοπική ή διασυννοριακή συστημική κρίση, λόγω του υψηλού βαθμού διασύνδεσης των τραπεζών και της ενοποίησης των αγορών.

Η αποσόβηση μίας κρίσης και του υψηλού κόστους επίλυσης που αυτή επιφέρει, επιβάλλει τη θέσπιση ενός κανονιστικού πλαισίου με πυρήνα την προληπτική εποπτεία, στόχος της οποίας είναι η μείωση των αντικινήτρων για περιορισμό της ασύμμετρης πληροφόρησης και (κατ' επέκταση) ο περιορισμός της ανάληψης κινδύνων από τα ιδρύματα.

Στο σημείο αυτό, βέβαια, έχει αναπτυχθεί μία θεωρητική συζήτηση μεταξύ *ρυθμιστικής* και *απορρυθμιστικής* προσέγγισης, η οποία βασίζεται σε τρία βασικά διλήμματα της κεφαλαιακής επάρκειας αναφορικά με τη διασφάλιση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος, με τον ανταγωνισμό του χώρου και με την ανάπτυξη της οικονομίας. Η *ρυθμιστική* θέση υποστηρίζει τη θετική συνεισφορά της επιβολής ενός εποπτικού πλαισίου στη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος, ενώ, αντίθετα, η *απορρυθμιστική* προσέγγιση τονίζει τις αρνητικές επιπτώσεις ενός κανονιστικού πλαισίου σχετικά με τις παραπάνω τρεις υποθέσεις - διλήμματα. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης και του εμπειρικού ελέγχου της υιοθέτησης από τα κράτη-μέλη της ΕΕ των εποπτικών πλαισίων που πρότεινε η Επιτροπή της Βασιλείας, αμφισβητούν τις υποθέσεις της

απορρυθμιστικής προσέγγισης, καταλήγοντας στο συμπέρασμα πως η επιβολή ενός σχετικά αυστηρού κανονιστικού πλαισίου στο τραπεζικό σύστημα διασφαλίζει τη σταθερότητα και ενισχύει τον ανταγωνισμό, ενώ αναφορικά με τις επιπτώσεις στην οικονομική ανάπτυξη διατηρείται ακόμα ένας ελάχιστος σκεπτικισμός.

Συγκεκριμένα, ο έλεγχος μας κατά την περίοδο εφαρμογής της Βασιλείας I από τα κράτη-μέλη της ΕΕ υποδηλώνει πως περιορίστηκε η έκθεση σε κίνδυνο των ευρωπαϊκών τραπεζών, καθώς αυξήθηκε το επίπεδο εποπτικού κεφαλαίου, μειώθηκαν οι κρίσεις και καταρρεύσεις τραπεζών και βελτιώθηκε η ποιότητα του ενεργητικού των τραπεζών αναφορικά με την ανάληψη κινδύνου, και ενισχύθηκε ο ανταγωνισμός, εφόσον τα τελευταία χρόνια έχει δημιουργηθεί ένα έντονα ανταγωνιστικό περιβάλλον στον ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό χώρο και έχει αυξηθεί σημαντικά η κερδοφορία των τραπεζικών ιδρυμάτων.

Παρ' όλα αυτά, μικρός σκεπτικισμός επικρατεί σχετικά με τις επιπτώσεις στην ανάπτυξη, διότι, μολονότι δεν έχει παρουσιαστεί συρρίκνωση της πιστωτικής επέκτασης - αντιθέτως, υπάρχει σημαντική άνοδος, η αντι - κυκλικότητα των εποπτικών κεφαλαίων έχει αυξηθεί. Ο προβληματισμός, ωστόσο, είναι μικρός, διότι το κόστος μίας τραπεζικής κρίσης στην οικονομική ανάπτυξη είναι πολύ υψηλότερο σε σχέση με το ενδεχόμενο κόστος της αντι - κυκλικότητας των κεφαλαιακών απαιτήσεων στην αναπτυξιακή διαδικασία.

Η πρόσφατη υιοθέτηση από τα κράτη-μέλη της ΕΕ της αυστηρότερης Βασιλείας II δημιουργεί πολιτικές κινήτρων για περαιτέρω περιορισμό της ανάληψης κινδύνου και των τριβών που προκύπτουν από την πιστωτική διαμεσολάβηση, οι οποίες βασίζονται στον πιο ακριβή προσδιορισμό της έκθεσης στον κίνδυνο, στην ανάπτυξη εσωτερικών μεθόδων αξιολόγησης και μεθόδων προσδιορισμού της επικινδυνότητας, στην αύξηση του ρόλου των εποπτικών αρχών και στην πειθαρχία της αγοράς. Το νέο εποπτικό πλαίσιο διασφαλίζει τη σταθερότητα των τραπεζικών συστημάτων της ΕΕ και δημιουργεί νέα κίνητρα για αύξηση της ανταγωνιστικότητας των ιδρυμάτων του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού χώρου, ενισχύοντας παράλληλα την αναπτυξιακή διαδικασία των ευρωπαϊκών οικονομιών. Εντούτοις, κάθε μεγάλη μεταρρύθμιση δημιουργεί -τουλάχιστον βραχυχρόνια - χαμένους και, κερδισμένους. Η ανάλυση και μελέτη του νέου εποπτικού

πλαισίου της Βασιλείας έχει αναδείξει μία σειρά από ανησυχίες για τους χαμένους και προβλήματα αυτής της σημαντικής μεταρρύθμισης.

Οι ανησυχίες αυτές δύνανται να δημιουργήσουν τη βάση για μία νέα διαδικασία διαβουλεύσεων και τροποποιήσεων με στόχο τη βελτίωση του Συμφώνου και τη διόρθωση των όποιων προβλημάτων αναδειχθούν.

Η νέα διαδικασία αναθεωρήσεων και τροποποιήσεων θα πρέπει να επικεντρωθεί, κυρίως:

- στην αντιμετώπιση της κυκλικότητας, η οποία, ενδεχομένως, απαιτεί τη θέσπιση μίας ευρωπαϊκής (κοινοτικής) εποπτικής αρχής με αρμοδιότητες στενής παρακολούθησης και άμεσης αντιμετώπισης των όποιων αρνητικών εξελίξεων,
- στην ανάδειξη και επιβολή μίας μεθόδου υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του πιστωτικού κινδύνου, περιορίζοντας τα όποια φαινόμενα εποπτικού μειονεκτήματος και συρρίκνωσης της ανταγωνιστικής θέσης των μικρών τραπεζών, επηρεάζοντας αρνητικά τη χρηματοδότηση των ΜΜΕ - εξέλιξη ιδιαίτερα αρνητική για την ΕΕ
- στην επιδίωξη για περαιτέρω κανονιστική και λογιστική εναρμόνιση διεθνώς, η οποία ενδεχομένως στην περίπτωση της ΕΕ να υποδηλώνει τη θέσπιση ενός κοινοτικού εποπτικού πλαισίου υπό την εποπτεία μίας κοινοτικής αρχής (ένα κοινοτικό δίκτυο ασφαλείας με την ΕΚΤ ως εποπτική αρχή) που θα βελτιώσει σημαντικά την αποτελεσματικότητα του δεύτερου και τρίτου πυλώνα της Βασιλείας II, ενώ, παράλληλα, θα περιορίσει τις εναπομείνουσες κανονιστικές τριβές και θα προωθήσει περαιτέρω την ενοποιητική διαδικασία του ευρωπαϊκού τραπεζικού χώρου και
- στη βελτίωση της αντιμετώπισης προς τις αναπτυσσόμενες χώρες, καθώς, όπως επιτυχημένα τονίζουν οι Griffith – Jones και Persaud (2003), οι αρνητικές επιπτώσεις στις κεφαλαιακές εισροές των αναδυόμενων αγορών θα επηρεάσουν σημαντικά τις οικονομίες τους, αφού είναι περισσότερο εξαρτημένες στις εισροές κεφαλαίων από τις βιομηχανικές χώρες, επηρεάζοντας, ουσιαστικά, την παγκόσμια οικονομία, η οποία στις μέρες μας είναι σε μεγάλο βαθμό εξαρτημένη από την ανάπτυξη των αναδυόμενων αγορών.

Οι κριτικές επισημάνσεις στο νέο κανόνα θα πρέπει να αποτελούν το έναυσμα για περαιτέρω μελέτη και εμπειρικό έλεγχο, θέτοντας τη βάση για μία νέα διαδικασία διαβουλεύσεων και τροποποιήσεων με στόχο τη βελτίωση του Συμφώνου και τη διόρθωση των όποιων προβλημάτων αναδειχθούν. Όπως και στην περίπτωση του προηγούμενου εποπτικού πλαισίου, η εποικοδομητική κριτική στη Βασιλεία II θα οδηγήσει στη Βασιλεία III, η οποία είναι πιθανόν να προβλέπει μία επιλογή μεθόδου προσδιορισμού του εποπτικού κινδύνου, εφόσον το σύνολο των τραπεζών θα είναι σε θέση να υιοθετήσει μεθόδους ΕΣΔ, και να προωθεί περαιτέρω την κανονιστική εναρμόνιση (για την ΕΕ θέσπιση ενός κοινοτικού εποπτικού πλαισίου) - αντιμετωπίζοντας τη Βασιλεία II ως ένα μεταβατικό στάδιο προς έναν αποτελεσματικότερο εποπτικό κανόνα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική Βιβλιογραφία

Γκόρτσος, Χ. (2000), Το Ελληνικό σύστημα Εγγύησης Καταθέσεων, Εκδόσεις Εντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα.

Γκόρτσος, Χ. (2001), Συνολική θεώρηση του ισχύοντος πλαισίου εποπτείας της κεφαλαιακής επάρκειας και η επερχόμενη αναθεώρηση του, Δελτίο ένωσης τραπεζών, Β' – Γ' Τριμηνία.

Ξένη Βιβλιογραφία

ECB, (1999), Banking in the euro area: structural features and trends, Monthly Bulletin, April, European Central Bank

Koutsiaras, N. (2005) Understanding Economic and Monetary Union, Institute of European Integration and Policy, Metamesonykties Ekdoseis, Athens.

Kroszner, S. R. (1998), Rethinking bank regulation: A review of the historical evidence, Journal of Applied Corporate Finance Summer

Papademos, L. (2005), Banking supervision and financial stability in Europe, Δελτίο Ένωσης Ελλήνων Τραπεζών, Δ' Τρίμηνο.

Papaioannoy, E. (2005), What drives international bank flows? Politics, institution and other determinants, ECB Working Paper.

Pebereau, M. (2005), Priorities for the Completion of Europe's Financial Services Markets Integration, Δελτίο ένωσης Ελληνικών Τραπεζών.

Πηγές διαδικτύου

<http://www.hba.gr>

<http://www.morax.gr>

<http://www.centralbank.gov.cy>

<http://www.hcmc.gr>

<http://www.euro2day.gr>

<http://www.moodys.com>

<http://en.wikipedia.org>.